

Asociace
pro mezinárodní
otázk
Association
for International
Affairs

Newsletter

Asijský program

2/2008

prosinec 2008

Měsíčník o dění na asijském kontinentu/Monthly Review of Asian Affairs

V tomto vydání najdete

Bangkok Stalemate

Bouřlivé proměny neměnného Thajska

Rizika investování do těžby nerostných surovin v zemích Dálného východu

Smrt ve stínu Tádž Mahálu

Minianalýzy

Bangkok Stalemate

Daniel Novotný

Decision of the Thai Constitutional Court to force out Thailand's Prime Minister Somchai Wongsawat essentially means that no less than three Thai Heads of Government have been expelled from the office in the last two years. This decision also effectively expanded the list of politicians – all of them considered as loyal to the now exiled former Thai Prime Minister Thaksin Shinawatra – banned from being in office for five years, from 111 in a similar judgment in May 2007, to close to 150 today.

While Mr. Somchai's coalition government is determined to stay in power for as long as it can, we can expect that many of his People's Power Party (PPP) members and also the party's MPs will probably switch to Puea Thai, a shell party set up as a fallback. How long the present coalition government will stay in power will become clearer this week when the Thai Parliament chooses a new prime minister. However, if the PPP's arch-rival, the main opposition party, the People's Alliance for Democracy (PAD), disapproves of the Parliament's choice, we can expect that the conflict will flare up again.

The situation in Thailand could reasonably be characterized as a 'Catch 22'. If there were another general elections taking place next year, politicians from the now-defunct PPP would still most likely win even if they have to field proxies. In fact, this is what happened after Thaksin was deposed in the wake of the military coup and what happened once again after the previous Prime Minister Samak Sundaravej, by most considered as Thaksin's proxy, was thrown out following his "illegal" 'TV cooking lesson venture'.

At the moment, the Thaksin loyalists are likely to win the election because, first, they have loyal support upcountry, among poorer communities in the rural areas, and, second, because the aggressive methods of the right-wing, royalist PAD have almost certainly further polarized Thai society. More specifically, the approach the PAD has chosen to deal with the crisis, namely the seizure of the Bangkok airports, has undoubtedly hardened the resolve and support of Thaksin's vote bank made up of the rather poorer population of the northern and north-eastern parts of Thailand.

All in all, beyond a slight reshuffle within the coalition government parties, the Thai Constitutional Court's verdict will make really little difference to the core issues fuelling Thailand's political crisis – simply because they go way beyond Thaksin. What is worse is that the conflict, instead of gradually subsiding, could actually intensify further. An elderly Buddhist ascetic dressed in white homespun, who attended the Constitutional Court hearing last week, made a remark that went to the heart of the whole problem: "The red shirts (PPP) are poor people and they want democracy, but it is the elites who want to take back power. This is what it is all about."

While perhaps a majority of Thais would admit that the former Prime Minister Thaksin is definitely not clear, that he was corrupt, and for some is even a "crook", it was Thaksin who courted the poor in Thailand as a vote bank – reversing decades of neglect by Bangkok elites in the process. But Thaksin did more than that – he essentially awakened the not-so-well-off masses to the potential of their vote, thus fundamentally challenging Thailand's generations-old top-down, classist social system. Considering how complex and complicated the whole matter has now become, it is very unlikely that Thai people or politicians will in the foreseeable future be able to put the Genie, released by Thaksin a few years ago, back into the bottle.

Bouřlivé proměny neměnného Thajska

Václav Kopecký

V prosinci roku 2007 byl v Thajsku oficiálně ukončen vojenský režim, který trval od státního převratu proti vládě Thaksina Shinawatry v září předchozího roku. Nová exekutiva Samaka Sundaraveje z Strany moci lidu (*People Power Party*, PPP), přímé nástupkyně Thaksinovy strany, se však rozhodla navázat na odkaz exilového politika.

V průběhu posledních měsíců začaly v Thajsku probíhat rozsáhlé protesty proti Samakově vládě vedené zatím nepříliš institucionalizovanou Lidovou aliancí za demokracii. Ty nemají za cíl větší demokratizaci, ale naopak částečný odklon od stávajícího modelu směrem k více autoritářskému režimu. Protesty vedly v září k sesazení premiéra a jmenování jeho nástupce Somchaie Wongasawata. Ten je však Thaksinovým švagrem, takže nebyly očekávány žádné výraznější změny. Protesty tak nadále pokračovaly.

Somchai v nové funkci příliš dlouho nevydržel, ačkoliv demisi vlády vytrvale odmítal. Počátkem prosince rozhodl ústavní soud o volebních podvodech PPP a dvou menších politických stran a nařídil jejich rozpuštění. Demonstranti přivítali verdikt s nadšením a vůdci Lidové aliance za

demokracii oznámily konec protestů. Členové zrušené vládní strany obratem zformovali stranu novou a pokusí se sestavit vládu.

Přesto však může dojít ke kompletní změně kabinetu. Představitelé opoziční Demokratické strany ohlásili, že jsou schopni sestavit většinovou vládu. Ta má mít podporu až 250 poslanců ze současných 447. Pokud bude strana opravdu úspěšná, bude se jednat o značně překvapivý vývoj. Je však velmi pravděpodobné, že takový kabinet nebude příliš stabilní a může vyvolat masové protesty příznivců rozpuštěné PPP.

Nově vzniklá strana „Pro Thajce“ (*For Thais*), která je pohrobkem PPP, má nejen stále největší počet poslanců, ale pravděpodobně i podporu voličů. Její předseda Yongyuth Wichaidit si je jistý, že strana bude ve vládě, ale uvítá, pokud bude novým premiérem někdo z koaličních partnerů. V následujících dnech se tak dá očekávat na parlamentní půdě náročný souboj.

Ať už vládu sestaví jakákoliv strana, k uklidnění situace dojde jen velmi obtížně. Nevraživost mezi oběma tábory je obrovská a zatím ji nebyl nikdo schopen uklidnit. Příznivci obou stran jsou připraveni vyjít znovu do ulic, pokud nebude jejich favorit vládnout. Je pravděpodobné, že země směřuje k předčasným volbám. Bude však malým zázrakem, pokud přinesou jakoukoliv změnu.

Rizika investování do těžby nerostných surovin v zemích Dálného východu

Pavel Maškarinec

Těžební průmysl představuje sektor, který se v mnoha zemích Dálného východu podílí vysokou mírou na tvorbě HDP a představuje tak faktor, který může potencionálně napomoci dalšímu rozvoji těchto zemí. Rozhodnutí zahraničních investorů zda investovat do těchto oblastí, nicméně do velké míry ovlivňuje hodnocení rizik, která mohou v jednotlivých zemích omezovat jejich činnost a právě tato rizika posuzuje každoroční (od roku 1999) hodnotící zpráva konzultační firmy Behre Dolbear Group Inc.

Letošní zpráva (*2008 Ranking of Countries for Mining Investment. Where „Not to Invest“*) hodnotí na základě sedmi kritérií politická, ekonomická a sociální rizika v pětadvaceti zemích, kde se nacházejí nejvýznamnější zdroje nerostných zdrojů nebo jsou významnými exportéry nerostných surovin; od vysoce rozvinutých zemí jako jsou USA nebo Kanada až po rozvojové země z Asie a Afriky.

Ze souhrnu pětadvaceti zemí začleněných do letošního hodnocení se šest nalézá v dálnévýchodním areálu, přičemž co do hodnocení rizik představuje nejbezpečnější z nich Austrálie, které patří první místo v hodnocení rizik rovněž mezi všemi pětadvaceti hodnocenými zeměmi (Austrálie předstihuje v hodnocení např. i USA nebo Kanadu).

Na druhém místě z asijských zemí (celkově jedenáctá) se umístila Čína. V jejím případě je vysoce hodnocen stav ekonomického systému a měnová stabilita, ale na druhé straně se Čína řadí k nejhůře hodnoceným zemím v kritériu politického systému. To je ovlivněno na jedné straně přetrvávající formou vlády jedné strany vylučující existenci jakékoliv opozice, ale na druhé straně rovněž přijetím nových zákonů regulujících těžbu nerostných surovin. Ty vylučují zahraniční

vlastnictví přírodních zdrojů a jsou založeny na výrazné kontrole přírodních zdrojů, které Čína považuje za strategické. Výrazným rizikem je v případě Číny rovněž přetrvávající vysoká míra korupce.

Jako další z asijských zemí se umístilo Mongolsko, které obsadilo celkově třinácté místo a jeho sestup o jedno místo na žebříčku, ve srovnání s rokem 2007, je zapříčiněn především přetrvávající nejistotou v oblasti daňových zákonů, kde dvě nejsilnější mongolské politické strany, které po letošních volbách uzavřely velkou koalici, podporují přijetí zákona opravňujícího vládu k držení 51% akciového podílu ve strategicky významných nalezištích nerostných surovin. Podobně jako v případě Číny i v Mongolsku představuje značné riziko korupce.

V těsném sousedství se na následujících místech žebříčku nachází Indie (na patnáctém až šestnáctém místě) a Filipíny (na sedmnáctém místě). V obou zemích byly jako společná rizika identifikovány problémy v sociální oblasti a korupce, k nimž se v Indii přidávají problémy s dobou nutnou k vyřízení povolení potřebných k zahájení vlastních prací.

Nejproblematictější zemí Asijského regionu v oblasti těžby nerostných surovin se jeví Indonésie, která dosahuje průměrného hodnocení pouze v oblasti politického systému. Podprůměrných hodnot dosahuje v oblastech ekonomického systému, doby nutné k vyřízení potřebných povolení a daňového režimu. Ve zbývajících kritériích (problémech v sociální oblasti, korupci a měnové stabilitě) byly v Indonésii zaznamenány nejhorší možné hodnoty, což zemi zařadilo na čtyřadvacáté (předposlední) místo ze všech hodnocených zemí. (Celý text zprávy).

Smrt ve stínu Tádž Mahálu

Alice Savovová

Nedávné události v Bombaji otřásly nejen celou Indií. Nabízí se otázka, zda je to další Londýn nebo Bali. Co lze očekávat v nadcházejících měsících? Měla by se Evropa a USA bát teroristických útoků?

Během své výzkumné návštěvy v Dílí jsem hovořila s indickým novinářem Praveneem Swami o možných bezpečnostních hrozbách, se kterými se bude Indie v budoucnu potýkat. Swami stanovil tři velmi jasné problémy, které viděl jako potenciální ohrožení Indie – vztahy Indie s Pakistánem, střet hindů a muslimů, a boj o vodu“. Terorismus je v Indii na vzestupu od roku 2007. Jenom za posledních šest měsíců proběhly nejméně čtyři násilné akce v různých částech Indie. Většinou se jedná o náhodnou detonaci výbušnin, která zraní místní kolemjdoucí. Neštěstí v Bombaji se však tentokrát od těch ostatních liší a odborníci se nemohou shodnout, proč k událostem v Bombaji došlo.

První dvě jmenované hrozby, které v létě tohoto roku určil Swami, mohou posloužit jako jedno z vysvětlení současného zmatku. K násilnostem se přihlásila neznámá skupina Deccan Mujahideen. Premiér Manmohan Singh vydal prohlášení, že za útoky stojí skupina s kontakty do zahraničí. Nepřímo tak naznačil podíl pákistánských teroristů. Objevují se také dohady o možném napojení na al-Kajda, což je až příliš snadné vysvětlení, které tentokrát neobstojí. Fareed Zakaria poskytl

rozhovor, ve kterém popírá spojení teroristickým útoků v Bombaji s hnutím al-Kajda. Domnívá se, že al-Kajda je nyní oslabena a styl útoků neodpovídá rukopisu al-Kajdy. Chybí sebevražední atentátníci. Útoky na zástupce západu však zůstávají a následně také celosvětová pozornost médií, která je cílem těchto útoků. Útočníci také hovořili některým z mnoha indických jazyků, nebyla to však hindština ani jiný z více rozšířených jazyků. Tato informace by nahrávala domněnkám o teroristech z oblasti Jammu a Kašmíru. Také bezpečnostní opatření se v Indii dodržují spíše formálně. Kontrolní rámy často nefungují nebo pípající cestující na nádražích nikdo dále nekontroluje.

Podobal se tedy útok v Bombaji těm ostatním ve světě? Odpověď zní: ano i ne. Hlavními cíli se staly hotely Tádž Mahál a Oberoi s indickými vlastníky. Ve městě se však nacházejí jiné symboly Západu – hotely Marriot, Hilton nebo Four Season. Mezi zákazníky těchto luxusních hotelů patří především cizinci a bohatí Indové. Oficiálně se popírá fakt, že vztah muslimů a hindů se v Indii vyostřuje. Muslimové se cítí pronásledováni, diskriminováni a mají pocit, že se nepodílí na indickém ekonomickém růstu. Swami říká: „Obecně muslimové a hindové společně žijí, aniž by docházelo ke konfliktům. Strach však nahání současný trend u radikálních mladých muslimů, kteří se odjíždějí vzdělávat do Pakistánu.“ Potvrzuje tak celosvětový trend nespokojenosti muslimských menšin, které v extrémních případech vyústí v násilné projevy nesouhlasu se systémem a pravidly ve společnosti.

Útoky v Bombaji jsou tedy primárně domácím problémem, kterému bude muset indická vláda věnovat více pozornosti. V září uskutečnila několik zásadních kroků proti místním muslimským organizacím, které byly podezřelé z terorismu. Současná vláda se s nimi snaží spíše neúspěšně bojovat a právě terorismus se může stát jedním z klíčových témat květnových voleb v příštím roce. Opoziční strana BJP (Bharatiya Janata Party) slibuje mnohem razantnější postup proti teroristickým uskupením a současné útoky lze vnímat i jako určitou výhružku indické vládě, která se pokouší řešit problémy s terorismem v zemi. Události v Bombaji tak nejsou prvním ani posledním varováním.

Článek původně vyšel v deníku MF Dnes.

Komentované zprávy

A Historical Moment for China and Taiwan?

Amanda Man-Hua Chen

The head of China's Association for Relations across the Taiwan Straits (ARATS), Yun-Lin Chen had a four day visit at Taiwan for the bilateral talk regarding trade, flight routes and other related issues. The 'newly' formed government has done a thorough preparation to host this rare and senior guest from China. On the other hand, Taiwanese public cares more about Taiwan's sovereignty without undermining Taiwan as an independent nation. Thus, thanks to the Constitution of Republic of China authorizing people freedom of gathering and protests, Taiwanese public planned the protests to show how different Taiwan and China are with all the democratic

and peaceful demands including showing the national flag, supporting Tibet issue and singing national songs. However, police started to expel demonstrators with their sticks and shields without proper regulation and warning. This behavior has aroused public revolt and broke out more serious bloody attacks. Among these serious and astonishing fights between police and public and demonstrations, one group led by college students firmly sit in Liberty Plaza to seek their clear requests for the bloody oppression. They request that governmental officials should apologize, the head of National Security Bureau should step down and most important, Parade and Assembly Law should be amended and keep expecting the current government will give them a reply. Yet the government still freezes any communication and reply to this group of students.

Apart from these demonstrations leading to a deep fear of the return of authoritarian regime, another worry started to steam up since many Taiwanese transport companies are expecting more business chances. In this so-called historical, fruitful and meaningful bilateral meeting, Chen and Taiwan counterpart, Chiang, Pin-Kung have signed bilateral agreements regarding the direct flight and shipping, postal services and regulation regarding food safety. Though both keep claiming and guaranteeing that these agreements will boost bilateral economy without harming Taiwan's sovereignty. However, for example, with a closer look, the direct flight still does not adapt to the first and the fifth traffic rights. This means that Taiwanese flight companies can not adapt the flight route through China's airspace. Thus, it may arouse some suspicion regarding this negotiation not only in terms of Taiwan's sovereignty but also of the actual commercial profits for Taiwan.

Tipy na publikace

International Issues and Slovak Foreign Policy Affairs

Druhé letošní číslo IISFPA (Vol. XVII) s podtitulem North Korea: The Art of Survival je monotematicky zaměřeno na Severní Koreu a přináší pět studií věnujících se této zemi. Peter Brezáni se věnuje vlivu Kim Čong Ila na zahraniční politiku Severní Koreje (The Kim Family Saga); Ralph A. Cossa dohodě mezi Washingtonem a Pchjongjangem o zastavení severokorejského jaderného programu (North Korea Nuclear Stand-Off: (Still) Waiting fo New Year's Eve); Leonid Petrov ruské zahraniční politice vůči Severní Koreji (Russia's Power Politics and North Korea); Peter Ďurana současným bilaterálním vztahům mezi Japonskem a Severní Koreou (Hurdles of Japanese-North Korean Normalization) a Axel Berkofsky vzájemným vztahům mezi EU a Severní Koreou (EU-North Korea Relations – Engagement Course on Hold).

Center for Strategic and International Studies (CSIS)

Yu Bin se v elektronickém čtvrtletníku *Comparative Connections*, zaměřujícího se na bilaterální vztahy států východní Asie, se v článku [Guns and Game of August: Tales of Two Strategic Partners](#) zamýšlí nad stavem vztahů mezi Čínou a Ruskem ve světle rusko-gruzínské války. Čínská neutralita v konfliktu, která se promítla do postoje Organizace šanghajské spolupráce, je uvedena do širšího kontextu zahraniční politiky Číny. Stranou nezůstává ani uzavřený spor o čínsko-ruskou hranici, který byl v červenci po 40 letech vyřešen čínsko-ruskou pohraniční smlouvou.

Prosincové vydání [South East Asia Bulletin](#) z produkce [CSIS](#) se ve svém hlavním článku zabývá rolí USA v jihovýchodní Asii (autor: Chan Heng Chee, velvyslanec Singapuru v USA). Mezi další témata patří setkání fora Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) v peruánské Limě a klesající aktivita pirátů v jihovýchodní Asii.

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátorka projektu: Valérie Svobodová Minianalýzy: Václav Kopecký, Pavel Maškarinec, Daniel Novotný, Alice Savonová
Komentované zpravodajství: Amanda Man-Hua Chen Tipy na publikace: Pavel Maškarinec, Michal Thim Grafický návrh: Side2 Šablona:
Petr Netuka Sazba: Pavel Maškarinec Kontakt na redakci: newsletter.asp@amo.cz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

© Asociace pro mezinárodní otázky 2008
